

Univerzita Karlova v Praze

Přírodovědecká fakulta

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Albertov 6, 128 43 Praha 2, tel.: +420-221951389
fax: +42224920657, e-mail: ksgrrsek@natur.cuni.cz

Dana Verbová

**Cestovní ruch v nejvýznamnějších latinskoamerických turistických
destinacích (Mexiko a Karibská oblast)**

Diplomová práce

Posudek oponenta práce

Diplomovou práci tvoří 108 stran textu, resumé, 84 titulů v seznamu zdrojů, 14 tabulek, 3 grafy. Sestává z 5 hlavních kapitol, které jsou dále podrobně členěny, a ze závěru.

Autorka jako studentka oboru iberoamerikanistika si zvolila za cíl představit aktuální interdisciplinární téma – cestovní ruch ve vybraných regionech. Při jejím přístupu zvolený předmět výzkumu leží v průniku přístupů především historických, geografických a ekonomických, ale např. i v oblasti mezinárodní politiky, práva, sociologie aj. Již tato skutečnost donutila sl. Verbovou prostudovat široký okruh zdrojů, z nichž při definování pojmů použila, dle mého názoru, velmi relevantní (především definice UNWTO, Pásková, Zelenka (2002), Vystoupil, Šauer (2006). Pozornost bych doporučil věnovat publikaci Attl, Nejdla (2006): *Turismus I., II., VŠH Praha*, kde je podrobně komentován právě vývoj cestovního ruchu ve světě, včetně odkazů např. na W. Freyera, který definoval 4 epochy ve vývoji CR – předfázi, počáteční, rozvojovou a vrcholovou fázi. To by autorce pomohlo např. alternativně datovat éry vývoje moderního CR i v dalším textu. Není jasné (bez citace str. 11-16), z jakých pramenů vychází obsáhlé pojednání o de facto protofázi CR, jehož rozsahu je značně neúměrný pouhý 1 odstavec na str. 17 o stěžejním vývoji CR po II. sv. válce. Pojednání o vývoji je zakončeno dynamickým růstem, který ovšem reálně v 2. polovině roku 2008 ustal. Pojednání o vlivu globální ekonomické krize na CR v obecnější rovině, i poté promítnuto do makroregionální a regionální úrovně, by si studie, obhajovaná v 2. polovině roku 2009 určitě zasloužila, i když třeba bez opory nejaktuálnějších dat - prognózy v kap. 2.2.1 již tak nemusejí platit). Souvisí to totiž s diskusí celkové pozice sféry CR v celosvětové ekonomice (kdy trend příjmů z CR nemusí nutně vždy kopírovat celkovou ekonomickou situaci země). Údaje v tabulkách (např. 3, 5) by bylo vhodné doplnit indexem růstu, který by výrazně zvýšil vypovídací hodnotu absolutních čísel. Kap. 3 vhodně představuje základní situaci v CR v Latinské Americe. Zde, nebo již v úvodu, by bylo vhodné zdůraznit, že spojení „Střední Amerika“ je zde používáno v účelovém, nikoli obecně geografickém, významu – jako subregion v klasifikaci UNWTO (tj. kontinentální země bez ostrovních karibských a bez Mexika – je uvedeno až na str. 36). Vzhledem k dostupnému zdroji UNWTO *Turismo en Iberoamerica, 2006*, jsou často uváděna data pouze za iberoamerické země, což je mírně nepřesné pro analýzu celé oblasti (chybí Guyana, Surinam, bývalé i současné britské kolonie apod.) V kap. 3.1 jsem naopak možná čekal, vzhledem ke zřejmé historické erudici autorky, hlubší exkurz do problematiky (obchodní, náboženské cesty, krajanský pohyb obyvatel

vzhledem k vysokým migračním saldům), zřejmě však chyběly dostupné zdroje. Hodnocení dat by bylo mnohem názornější s použitím více grafických prvků – např. kartodiagramů (resp. kartodiagramů pro relativní ukazatele), stuhové metody s označením směrových proudů turistů. Jako geograf se nemůžu příliš smířit s tím, že **v takto koncipované práci není ani jediná mapa** či obrázek! Je též nutno zdůraznit, že citovaná data se týkají oficiálních proudů turistů, chybí výrazný segment jednodenních návštěvníků (přejezdy hranic za účelem nákupního CR apod.), návštěvy příbuzných a přátel (VFR – odhadováno navýšení až o ¼ celkového objemu CR). V mnoha zemích je dominantní domácí CR. Je jasné, že datově je toto prakticky nepodložitelné, v textu by alespoň zmínky o důležitosti těchto jevů mohly být obsaženy. Většina práce je založena na deskripci a analýze dat. Důležitý pro vývoj i perspektivy je však potenciál – tj. lokalizační (přírodní, historicko-kulturní a antropogenní), realizační a selektivní předpoklady, jehož diskuze není v práci zahrnuta.

Za nejzajímavější a nejcennější v DP považuji podrobnou analýzu moderního vývoje CR, organizace a řízení CR ve vybraných zemích, včetně náznaku sociálních a ekologických problémů. Mapa regionů a hlavních center CR a jejich postupné „otevírání se“ turismu by představovala hezkou „přidanou hodnotu“ ve studentské práci. Zajímavé by byly i analýzy národnostní struktury turistů (vs. domácí) v regionech – v případě Mexika např. dominantní „zóny rekreace“ nejen občanů USA, ale např. Japonců (Baja California) (u Dom. rep. obsaženo – viz tab. 9) , modelové příklady cyklu životní destinace center (Butler) – např. Acapulco – boom od 30. let, vrchol. 50.-70. léta, dnes stagnace, chátrání, nástup nových center a „pólů růstu“. U Dom. republiky i Kuby se nabízí zamyšlení nad „ghettizací“ turistů, kteří často prakticky nepřijdou do styku s ostrovní realitou, příp. role ohrožení sektoru CR politickou nestabilitou či riziky přírodními (hurikány).

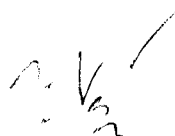
Velmi podrobná analýza Kuby je dovedena až k obecnějším a sociologickým zamyšlením nad vlivem turismu na společnost. Autorka by se klidně mohla odvážit alespoň nastínit možné další perspektivy rozvoje CR ve vybraných zemích v krátkodobém i delším horizontu, tak jak ostatně pěkně formuluje v zobecňujícím až filozofujícím závěru.

Sl. Verbová píše jasným, čtivým jazykem se slušným slohem. Z formálních nedostatků se objevují některé překlepy (velká písmena – Spojené Státy-s.27., Dom. Republika-s.60, interpunkce – v Obsahu někde nadbytečné dvojtečky, zdroj 4 – Paskova – s. 9, G.G.Byron bez mezer (s. 15), mezery by měly být mezi číslicí a %, tab. č. 1 – Ásie, v angl. abstraktu by mělo být „the Caribbean“).

Četné výše uvedené připomínky by měly být vnímány jako pomoc, inspirace autorce a v žádném případě nesnižují celkovou kvalitu její předložené práce. Jsem velmi rád, že mohu konstatovat, že Sl. Verbová předložila ucelenou studii, s bohatými zdrojovými odkazy, a především v detailních analýzách jednotlivých zemí velmi zajímavě a poutavě doložila význam fenoménu cestovního ruchu pro oblast Latinské Ameriky. Práci doporučuji k obhajobě.

Vzhledem k převážně deskriptivnímu charakteru, nevyužití mapových prvků i drobnějším formálním chybám navrhuji hodnocení „velmi dobře“ s přihlédnutím ke kvalitě obhajoby.

V Praze dne 10. září 2009.

RNDr. Jiří Vágner, Ph.D.
odborný asistent